

BROSURA LIBERĂ

#2

a EDITURII PAGINI LIBERE
toamnă-iarnă | 2018-2019

Revenim cu o nouă broșură de prezentare!

Ne bucurăm, în primul rând, că am ajuns până aici. Acest lucru ne motivează, știind că există oameni interesați de lucrurile pe care le-am publicat până în acest moment. Și pentru acest lucru, dorim să vă mulțumim și să vă numim prieteni și tovarăși de drum.

Ca orice copil și noi, la rândul nostru, creștem. Suntem mai mulți decât la început și suntem puși pe șotii serioase.

Scriem, traducem, edităm și creăm totul împreună.

Aceasta este, prin urmare, o broșură de informare. Este a doua dintr-un nou șir de publicații. În format de broșură, revistă, 'zine sau carte, cu scop informativ, educativ sau doar din plăcere, color sau alb-negru, cu ilustrații sau fără, cu coperti tari sau nu, urmează să aflăm și noi. Sperăm să o facem însă alături de cât mai mulți prieteni.

În acest număr puteți citi despre:

Despre noi

Experiența noastră arimanică

Târgul Anarhist de Carte din Balcani

Cărți în curs de apariție

Broșuri în curs de apariție

Deja apărute

pagini-libere.ro

editurapaginilibere@protonmail.com

facebook.com/editurapaginilibere

CINE SUNTEM NOI

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar. Vom încerca să acoperim în acest sens o varietate cât mai largă de tematici și abordări: de la cărți politice, ideologice sau de istorie și până la proză, poezie sau eseu.

PRINCIPII DE ORGANIZARE

Pagini Libere nu este un grup închis, ci unul deschis oricui ar dori să se implice, să susțină și să contribuie la munca noastră editorială. Ne ghidează principiile ajutorului reciproc și colaborării dar și dorința de ne a ne bucura de ceea ce facem. Nu suntem organizați ierarhic și nu ne conducem activitatea după ideea profitului.

Respingem atitudinile autoritare și discriminatorii, punem preț pe autonomia individuală și de grup, pe auto-organizare, pe auto-gestiune și inițiativă, iar dezbaterile și consensul fac parte din practicile noastre obișnuite de luare a deciziilor.

DIRECȚII EDITORIALE

În ceea ce facem nu pornim de la ideea că trebuie să fim 100% de acord cu mesajele materialelor publicate și distribuite. Considerăm că nicio perspectivă nu este perfectă astfel încât să nu poată fi supusă criticii și dezbaterii. Vom încerca, de asemenea, să rezistăm tentației de a ne limita și de a crea definiții rigide referitor la ceea ce vom alege să publicăm, încurajând în același timp colaborarea și participarea creativă a celor care vor dori să ni se alăture. Principala condiție este ca textele propuse să nu instige la ură sau discriminare, deci să nu promoveze idei autoritare sau opresive, indiferent de sursa, natura sau baza ideologică a acestora.

Colectivul Pagini Libere va încerca într-o primă fază să repună și să păstreze în circulație texte fundamentale ale literaturii anarhiste clasice și contemporane, care fie nu au fost niciodată publicate la noi, fie au apărut, dar azi nu mai sunt decât într-o mică măsură cunoscute. Una dintre principalele misiuni pe care ni le-am asumat este aceea de a redescoperi, repropria și reedita traduceri sau texte originale ale anarhiștilor români, apărute înaintea instalării dictaturii Partidului Comunist. Vom încerca, de asemenea, să popularizăm și să documentăm cât mai amplu și nuanțat

dezbaterile de idei și practicile libertare actuale.

Dintre direcțiile editoriale pe care am dori să le urmăm putem menționa, prin urmare: recuperarea istoriei anarhiste autohtone, literatura anarhistă modernă, literatura anarhistă clasică, beletristică, materiale DIY.

DESPRE COPYRIGHT

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și

materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

Colectivul nostru nu și propune doar publicarea de texte sau editarea unui număr sau altuia de cărți. Nu suntem motivați de criterii exterioare muncii căreia ne dedicăm din timp în timp, atât cât putem și cât dorim fiecare. Nici profitul, nici eficiența sau succesul nu ne aduc împreună. În primul rând trebuie ca ceea ce facem să aibă sens și, mai ales, să ne placă.

Întâmplător, ne-am adunat să „facem cărți”. Însă întreaga experiență a „facerii” cărții este la fel de importantă ca obiectul final, cartea, care, în definitiv, s-ar putea să nu ne mai mulțumească peste o vreme. În schimb, dorința

și bucuria de a face cărți în continuare, în această formulă sau în alta, este ceea ce vrem să cultivăm și să inspirăm pe mai departe.

De aceea îi încurajăm pe toți cei care ar dori să se alăture micului nostru grup, pe cei care ar dori să contribuie sau să ne sprijine în orice fel ar considera ei potrivit, să o facă fără ezitare.

Pricepuți sau nu prea, pasionați sau doar curioși, cu idei clare sau doar cu o bună intuiție, sunteți toți bineveniți să ne cunoașteți, să ne propuneți texte, idei sau traduceri sau să ni vă alăturați și să participați, atât cât veți dori și veți putea, la proiectele noastre.

Încă de la început, principala muncă în jurul căreia ne-am adunat ca grup a fost reeditarea cărții lui Iuliu Neagu-Negulescu, despre care am scris mai pe larg și în primul număr al *Broșurii de prezentare*. Așa că nu vă vom mai bate la cap cu utopia lui Neagu, ci am dori mai degrabă să vă arătăm în

rândurile care urmează ce anume a însemnat pentru noi *Arimania sau Țara Buneiînțelegeri* și care a fost experiența noastră individuală și colectivă legată de procesul publicării textului. Și asta cu atât mai mult cu cât această carte a fost prima pe care am publicat-o vreodată.

După câteva luni de discuții, muncă pe text și corecturi care parcă nu se mai sfârșeau, apariția *Arimaniei* a fost o mare ușurare. Credeam sincer că, odată volumul publicat, mă voi desprinde și eu încet-încet de Neagu, de cartea lui, de stilul lui câteodată exasperant, de lumea lui "perfectă", făcută toată din petice și din frânturi. Omul și cartea lui reușiseră să mă entuziasmeze și să mă scoată din minți în același timp. Eram sigur că textul nu mă mai putea surprinde, că-i știam toate cotloanele și că prezentarea lui "în lume" va fi o chestiune mai degrabă tehnică, necesară în primul rând celor care nu știau nimic despre Neagu sau despre *Arimania*. Aici m-am înșelat; cel puțin în parte. Mărturisesc că abia după prezentările de la Cluj, București, Telciu și Timișoara am început să înțeleg mai bine de ce mă implicasem în toată povestea asta cu reeditarea unei utopii obscure scrise acum un secol. Au contat foarte mult discuțiile de la lansări și de după, nenumăratele momente în care am redescoperit, alături de alții și cu ajutorul lor, pasaje pe care credeam că le știam și peste care trecusem căutând vreo idee mai "importantă", mai bine formulată, mai respectabilă. Utopia lui Neagu m-a câștigat abia după ce am publicat-o, după ce „am scăpat” de ea și, într-un fel, după ce nu mă mai interesa. M-a câștigat tocmai prin jumătățile de idei, prin ezitățile, impreciziile și contradicțiile care mă exasperaseră înainte.

Oricum, *Arimania* este (a fost), de fapt, un adevărat laborator (de idei, de limbă, de viziuni, de experiențe) și poate că aici stă, de fapt, valoarea utopiei. După cum se vede, încă nu m-am desprins, n-am părăsit laboratorul. M-aș apuca parcă iar de lucru, aș schimba multe lucruri, m-aș răfui mai mult cu *Arimania* decât am făcut-o. Cumva am impresia că nu sunt singurul. Încă se mai întâmplă să bârfim între noi cartea, încă-l bârfim pe Neagu în discuții, încă descoperim lucruri care ne scăpaseră, încă ne luptăm cu utopia. Câteodată mă gândesc (și sper) ca, peste ani, Neagu și *Arimania* să-și găsească și alți complici, ceva mai barbari decât am fost noi. Textul ăsta merită să fie rătăcit, împrăștiat, discutat și repovestit din nou.

Răvășel

Eu, sincer, nu am citit *Arimania* decât abia după ce a fost tipărită prima bucată de carte (mostra, prototipul, v.l, Alfa). Asumându-mi munca de design și tehnoredactare, am stat în întuneric și obscuritate cu privire la conținut și am făcut asta în timp ce toți ceilalți se ocupau de noua ediție și făceau munca de (re)scriitură. Mai vedeam câte o idee, câte o frază sau paragraf, mai zicea unul sau altul de bine sau de rău despre Neagu-Negulescu, dar eu am stat în întuneric, pregătindu-mă mental de ceea ce nu mai făcusem niciodată în viața mea. O carte fizică.

Chiar și atunci când am început munca la carte, nici atunci nu am avut curajul să citesc. Nici măcar studiile introductive. Luând la semi-puricat marginile de pagini, îmi săreau cuvinte în fața ochilor, propoziții care, automat, îmi aminteau de reacțiile celor care au lucrat pe carte. Că era de bine, că de rău, mai o oboseală... La naiba! Despre ce e vorba în *Arimania* asta? Apoi am început să pun italicele. Apoi să schimb ghilimelele, să mai șterg câte un cuvânt, să adaug o virgulă. Iar în capul meu erau o mie de fragmente din doar câteva zeci de pagini.

Și iată prima tipăritură! Da, reușisem să fac o carte, din aproape nimicul pe care-l știam despre asta. Și, odată ajunsă cartea în mâinile mele, am început procesul de pipăit, de sărit pe oameni cu întrebări legate de experiența lor cu car-

tea, de font, de mărime, de orice. Ca să-mi dau seama dacă ceea ce credeam că nu știu, de fapt era ceva cunoaștere, și cum să fac din ceea ce făcusem, un ceva mai funcțional și mai frumos estetic.

Naiba mai știe în ce zi am citit cartea. Am avut un moment din ăla de "fuck it!", de am citit tot în 2-3 ore.

Și mi-am dat seama că va mai dura mult timp până voi putea avea o opinie personală cu privire la conținut. Căci tot ce era opinie aparținea celor care lucraseră pe scriitură. Iar prietenii mă tot întrebau "na, cum e?" – căci încă nu o publicasem – și eu tot încercam să le zic ceva ce ar fi putut suna a părere personală, dar nu-mi ieșea. Încet-încet mi-am dat seama că nu aveam nici o emoție față de ea, niciun atașament; nu eu făcusem munca aia istovitoare de luni și luni pe sens, pe cuvânt, pe exprimare, pe tot – munca aia care te face să devii una cu cuvântul. Dar eu făcusem cutiuța care conținea toate astea. Și, odată cu asta, mi-am dat seama că nu e nevoie să am nicio opinie personală.

În cele din urmă, mi-am asumat opinia colectivă, care este într-o continuă dezbatere și schimbare, avându-și propriile antagonisme și neînțelegeri.

Așa că, ce e *Arimania* pentru mine? E utopia care a transformat o utopie de-a mea din copilărie în realitate – a face din cuvânt ceva ce poți pipăi.

Grcrc

TÂRGUL ANARHIST DE CARTE DIN BALCANI

În perioada 28-30 septembrie, câțiva dintre noi am participat la a 12-a ediție a Târgului Anarhist de Carte din Balcani care s-a ținut la Novi Sad, în Serbia. A fost prima dată când am participat la un astfel de eveniment, unde oamenii din fel și fel de țări s-au adunat ca să se (re)vadă și să discute pe diverse teme care ne preocupă pe toți.

De asemenea, a fost prima dată când am participat ca editură la un târg de carte, ceea

ce a făcut ca experiența să fie destul de intensă pentru noi. Am cunoscut multă lume, am povestit cu oameni de peste tot din regiune, interesați, la fel ca noi, de sfera publicării și a tipăririi cărților, dar și de aflarea unor noi rețete de mâncare (care, de multe ori - e clar! - se aseamănă).

Mai jos puteți citi declarația comună a tuturor participanților de la BAB 12.

Pentru lupta și solidaritatea Balcanică

// declarație comună a participanților la cea de-a 12-a ediție a Târgului Anarhist de Carte din Balcani

Între 28 și 30 septembrie 2018, numeroase persoane și colective care fac parte din mișcarea anarhistă și anti-autoritară din Balcani (și nu numai) s-au adunat la Novi Sad pentru cea de-a 12-a ediție a Târgului Anarhist de Carte din Balcani. Venind din toată regiunea, vorbim mai multe limbi: sârbo-croată, maghiară, română, slovenă, macedoneană, bulgară, albaneză, greacă și altele. Având în vedere originile noastre eterogene, adunarea a confirmat faptul că unicul limbaj pe care îl împărtășim cu toții este cel al luptei și al solidarității.

În timpul zilelor pe care le-am petrecut împreună, am împărtășit multe dintre experiențele luptelor noastre, ne-am îmbogățit și verificat analizele și am formulat propuneri concrete pentru viitorul luptelor noastre. Am reușit astfel să recunoaștem niște tipare comune care se află în prim-planul strategiilor politice ale clasei conducătoare de

peste tot din regiune. Aceasta se folosește din nou de naționalism ca de o unealtă, pentru a sădi dezbinarea, pentru a facilita atacul asupra celor oprimați și, în același timp, creează un fals adversar sub forma naționalismului populist care pretinde că se opune impactului cu adevărat distrugător al ofensivei capitaliste, când, de fapt, doar furnizează capitalului global oportunități sângeroase pentru restructurarea sa.

Ca de obicei, naționalismul e combinat cu militarismul, cu reînnoirea obscurantismului religios și cu patriarhatul. Toate acestea sunt clar prezente în noul val de tensiuni dintre diversele forțe statale și în ascensiunea naționalismului (de exemplu: în Kosovo și Serbia, în Macedonia și Grecia, în Bosnia și Herțegovina, în Croația etc). Ca un răspuns la aceste eforturi prin care clasa conducătoare încearcă să dezbină, acțiunile coordonate și campaniile din Balcani împotriva naționalismului, militarismului și împotriva oricărei dezbinări a celor oprimați au fost exprimate ca o necesitate urgentă. Acest lucru poate fi realizat

doar prin mobilizarea comună a forțelor sociale. Unul dintre următoarele momente importante când vom putea acționa concret în vederea atingerii acestui obiectiv va fi mobilizarea împotriva marșului Lukov din Sofia, Bulgaria, în februarie 2019. Ne exprimăm sprijinul deplin pentru marșul Anti-Lukov și facem apel la toată lumea să inițieze mobilizări la nivel local, anti-naționaliste și, dacă este posibil, să vină la Sofia. De asemenea, subliniem atât angajamentul nostru de a ne proteja structurile de atacurile fasciste, cât și necesitatea de a riposta.

Alături de toate acestea, recunoaștem că expansiunea capitalismului global este limitată de natura finită a planetei noastre. Pentru a compensa aceste limitări, capitalismul folosește cu ușurință metode ucigătoare de jefuire directă și de exploatare nerușinată, în mod obișnuit și neîntrerupt sub forma atacurilor asupra drepturilor muncitorilor și asupra mediului. Așadar, nu este o coincidență faptul că în decursul ultimilor ani, Balcanii au văzut izbucnirea multor lupte împotriva acaparării naturii de către capitalism: minele

de aur din Halkidiki și de la Roșia Montană, importantele proiecte hidroelectrice de pe râurile din Balcani, printre acestea Stara Planina în Serbia, Mura în Slovenia, Valbona în Albania, fracturarea hidraulică în România și Bulgaria, extracția de combustibili fosili peste tot în Grecia, dar și în așa-zisele "zone economice exclusive" de către companiile locale și de către gigantii din energie precum Repsol, Total, Exxon-Mobil, Edison, ca să enumerăm doar câțiva. Toate acestea sunt exemple specifice ale modului în care sectorul extractiv al economiei, gestionat de câteva corporații globale și apărat de cadrul legal și represiv al Statului, va pune stăpânire pe teritoriile din Balcani, oferind în schimb poluare și nimicirea drepturilor muncitorilor, precum și pe cele ale comunităților.

La periferia capitalismului global, jafurile și războiul transformă mari segmente ale populației în migranți și refugiați. Acest proces nu este doar o problemă teoretică pentru noi în Balcani, ci și o experiență trăită. Pe măsură ce diferitele populații eterogene caută un loc căruia să-i spună casă

și unde să își reconstruiască viețile, oamenii sunt vizați de capital și de structurile sale politice: primul îi integrează direct în economia capitalistă drept forță de muncă ieftină, iar cel din urmă îi folosește drept tapi ispășitori pentru a justifica controlul social sporit al tuturor, supravegherea și reprimarea segmentelor antagonice ale societății, pentru a hrăni dreapta populistă și pentru a submina solidaritatea în rândurile celor oprimați.

La trei ani după criza temporară a mașinării "Fortăreața Europa", oamenii sunt încarcerați pentru că îndrăznesc să lupte împotriva regimului de dezumanizare la care sunt supuși. Exemple precum Harmanli în Bulgaria, Moria în Grecia și Röszke în Ungaria sunt doar cele mai cunoscute cazuri care trimit către procese mai largi de represiune și de criminalizare. Prin acestea sunt vizați nu doar migranții care rezistă, dar și ideile și practicile solidarității politice transnaționale. Acum că Balcanii și statele europene și-au recâștigat, într-o mare măsură, controlul asupra granițelor, sunt folosite mijloace rasiste de criminaliza-

re, cu cât mai tăcute, cu atât mai letale, pentru a împinge oamenii către periferie, adesea supunându-i unor ilegalități și celor mai josnice forme de exploatare. Ne dăm seama că este necesar să oprim excluderea impusă asupra migrantilor și refugiaților și să desființăm dezumanizantul regim european al granițelor și al lagărelor de concentrare. Susținem toate acțiunile de solidaritate împotriva centrelor de detenție, a zonelor fierbinți și a criminalizării migrantilor.

BAB-ul de anul acesta a găzduit, de asemenea, o întrunire a inițiativelor sindicale locale din Balcani care ne-a oferit șansa de a ne familiariza cu luptele recente ale muncitorilor șantierului naval din Pula și Rijeka, ale muncitoarelor din sectorul serviciilor de igienă din Kosovo, cu luptele muncitorilor din supermarketuri și din lanțurile de cafenele din Grecia, ale celor din sectorului logistic din Bulgaria ș.a.m.d. Văzând că aceste lupte împărtășesc similarități și, în special, luând în considerare interconectarea capitalului în Balcani, am ajuns la un acord privind consolidarea în continuare a sprijinului reciproc și a schimbului de informații. Am stabilit o platformă comună pentru schimbul de informații și au fost făcuți și alți câțiva pași concreți care sperăm să faciliteze solidarizarea muncitorilor la nivelul Balcanilor. Noi canale de co-

municare vor ușura solidarizarea muncitorilor și vor permite o coordonare eficientă a acțiunilor directe în întreaga regiune. Ca urmare, organizațiile anarho-sindicaliste și organizațiile sindicale radicale prezente și-au confirmat hotărârea de a se concentra pe organizarea luptelor la locul de muncă, pe acordarea de ajutor muncitorilor pentru a se auto-organiza și pe agitația în favoarea luptei de clasă internaționaliste în Balcani.

În cele din urmă, am decis să ne întâlnim anul viitor la Sofia, în Bulgaria, pentru ce-a de-a 13-a ediție anuală a Târgului Anarhist de Carte din Balcani. Mișcările anti-autoritare și anarhiste se vor reuni pentru a crea un spațiu dedicat continuării luptelor noastre și, de asemenea, pentru a celebra aniversarea a 100 de ani de la înființarea Federației Anarhiste din Bulgaria.

Împotriva naționalismului și capitalismului! Pentru Balcani ai solidarității și ai luptei!

Niciun nume nu ne desparte, nicio națiune nu ne unește!

Paricipanții celei de-a 12-a ediții a Târgului Anarhist de Carte din Balcani

Novi Sad, 30 Septembrie
2018

CĂRȚI ÎN CURS DE APARIȚIE

Principala muncă pe care ne-am asumat-o este aceea de a face accesibile pentru un public cât mai larg textele anarhiste, fie ele clasice sau contemporane.

Foarte importantă pentru noi este și redescoperirea autorilor libertari români sau a traducerilor făcute de aceștia din literatura anarhistă "clasică";

fără ca acest lucru să însemne, bineînțeles, ignorarea textelor mai recente sau a autorilor contemporani.

Mai jos puteți citi câteva rânduri despre cărțile și broșurile care sunt în lucru și care abia așteaptă să fie (re) publicate!

DUMNEZEU ȘI STATUL

„Voți să faceți binefacere umană? Faceți revoluție socială.”
(Mihail Bakunin)

La șase ani după moartea lui Mihail Bakunin (1814-1876), a apărut „Dumnezeu și Statul”, carte editată de Carlo Cafiero și Élisée Reclus și compusă din diverse scrieri ale anarhistului rus, care nu a reușit niciodată să pună el însuși cap la cap propriile texte pentru a alcătui un volum. Volumul a fost completat ulterior de către James Guillaume cu alte fragmente din scrisori și scrieri. Traducerea în română, realizată de către Panait Mușoiu, este mai mult decât o simplă traducere: anarhistul român a modificat ordinea unor paragrafe din ediția franceză pe care a folosit-o ca bază a ediției sale; în plus, a adăugat și alte paragrafe. Mușoiu dorea ca ediția alcătuită de el să devină un etalon pentru orice altă reeditare ulterioară a textului, indiferent de limba sau locul publicării.

Pe scurt, Bakunin se concentrează pe criticarea din perspectivă anti-autoritară a fundamentelor diverselor religii, dar și pe critica statului, iar mai apoi a relației dintre stat și biserică. Mai concret, este vorba și despre cum anume se folosesc cei care aspiră la funcții în cadrul statului de miturile fundamentate de Biblie. Pentru a exemplifica afirmația

anterioară am selectat următorul citat:

„Rolul lui Dumnezeu și al Statului în omenire îl pricepem acum: acest rol e pur și simplu subjugarea popoarelor”.

Drept încheiere, un alt citat din care răzbate temperamentul tumultuos și orizontul revoluționar al gândirii renumitului anarhist:

„În sfârșit, o parte din tinerimea studioasă, aceia dintre burghezii studiosi care vor simți în ei destulă ură împotriva minciunii, împotriva fățărniciei, împotriva nedreptății și împotriva nemerniciei burgheziei, ca să aibă curajul a-i întoarce spatele, și destulă pasiune pentru a îmbrățișa fără rezervă cauza dreaptă și omenească a proletariatului, aceștia vor fi instruitorii frățești ai poporului. Dând poporului cunoștințele ce-i lipsesc încă, aceștia vor face cu totul de prisos guvernarea savanților”.

MIHAIL BAKUNIN

1814—1876

Portretul lui Bakunin în James Guillaume, „Mihail Bakunin”, trad. de Ion Ionescu-Căpățână, Editura Umanitatea, București, 1936.

„Religia nu-i altceva decât o nebunie colectivă, cu atât mai puternică cu cât îi o nebunie tradițională, a cărei începuturi se pierd într-o antichitate cu totul îndepărtată. Ca nebunie colectivă, ea a pătruns în toate amănuntele existenței sociale a unui popor, atât publice cât și private, s-a intrupat în societate, a ajuns sufletul și cugetarea colectivă.

„Există o categorie de oameni care, dacă nu cred, tre-

buie cel puțin să se prefacă. Toți chinuitorii, toți apăsătorii și toți exploatatorii omenirii. Preoți, monarhi, oameni de stat, militari, mânăitori de bani publici și privați, tot soiul de slujbași, polițiști, jandarmi, temniceri și călăi, monopolști, capitaliști, storcători, antreprenori și proprietari, avocați, economiști, politicieni de toate culorile, până la cel din urmă băcan, cu toții vor repeta într-un glas aceste cuvinte ale lui Voltaire:

Dacă Dumnezeu n-ar exista ar trebui născocit.

„Adevărata școală pentru popor și pentru toții oamenii maturi e viața. Singura mare și atotputernică autoritate naturală și totodată rațională, singura pe care am putea-o respecta, ar fi aceea a spiritului colectiv și public al unei societăți întemeiată pe egalitate și pe solidaritate ca și pe libertatea și pe respectul omenesc și reciproc al tuturor membrilor ei.

Ilustrație de: Flavio Costantini

CICLO-UTOPII

În *Ciclo-utopii*, Cosmin Popan imaginează un viitor al mobilităților urbane și al societăților post-automobilistice unde bicicleta (re)devine vehiculul favorit pentru deplasările urbane cotidiene. Propunând o investigație în care se intersectează teorii ale tranziției socio-tehnice, utopianism și ecologie politică, volumul pledează pentru un sistem al bicicletei lente ca soluție necesară pentru făurirea unui viitor mobil mai sustenabil. Exercițiul de imaginație lansat de autor este structurat în trei părți: prima dezvoltă un scenariu al mobilităților urbane așa cum ar putea ele arăta în 2050; a doua lansează o critică la adresa viitorului rapid, atât al automobilului, cât și al bicicletei; a treia se dedică unei analize a experienței pe două roți, demonstrând cum simțurile și sociabilitățile fac posibile tranziția spre un viitor al bicicletei lente.

Ilustrație de Adolf Münzer

MEMORIALISTICA LUI ZAMFIR ARBURE

Printre delegații aflați în 1872 la congresul de constituire al "internaționalei anarhiste" de la Saint-Imier s-a numărat și un anume Rouleff Zemphiry, pe numele său adevărat Zamfir Arbure-Ralli, revoluționar basarabean și unul dintre apropiații lui Mihail Bakunin. Foarte activ printre militanții, proscrisii și fugarii de tot felul care găsiseră un adăpost în Elveția, Zamfir Arbure, el însuși proaspăt ieșit din închisorile țării, se va dedica pentru o vreme tipăririi și popularizării de texte "periculoase pentru ordinea socială", pe care

Nina Arbure, Portretul tatălui meu

va încerca mai apoi să le strecoare în Rusia. Astfel că la începutul anilor '70 ai secolului XIX va începe să organizeze transporturile clandestine de literatură subversivă peste Prut, pe la frontiera română. Prieten sau cunoscut al multor gânditori și revoluționari anarhiști celebri – cu Élisée Reclus a scos o revistă, *Le Travailleur*, iar prințul Kropotkin l-a scăpat din arestul poliției odată, plătindu-i generos cautiunea – Zamfir Arbure ne-a lăsat câteva volume de memorii, care cuprind atât viața sa alături de tinerii "nihilisti" din Rusia, cât și aventurile și frământările anilor petrecuți în România și în Elveția printre anarhiști.

Volumul pe care-l avem în lucru reunește toate aceste texte și reprezintă prima reeditare a amintirilor lui Arbure de la apariția lor la sfârșitul secolului XIX. Doar câteva fragmente în care sunt evocați Mihail Bakunin și Neceaev, publicate la începutul anilor '30 în Rusia și la care nu am avut acces, nu se regăsesc în ediția pe care o pregătim.

Zamfir Arbure reușește să evoce într-un mod captivant și limpede lumea frământată a acelei epoci, cu toate dramele, peripecțiile, ideile, conflictele și personajele sale. Tabloul cuprinzător și fascinant pe care-l compune ne poartă din Rusia țărilor și a răzvrătiților nihilisti, prin Occidentul revoluționarilor exilați, prinși în propriile lor istorii tragice și, pe alocuri, sângeroase, și până în România, traversată pe atunci de primii curenți ai "anarhiei", în mare parte datorită tot activității neobositului Arbure. Până la apariția volumului – care sperăm să nu întârzie foarte mult – vă puteți face o idee despre evenimentele evocate de anarhistul Zamfir Arbure-Ralli și despre scriitura sa citind fragmentele alăturate.

” Bakunin era un nobil rus din cap până în picioare. În calitate de atașat militar pe lângă legația rusă de la Viena, la 1845 a rostit un discurs revoluționar la Praga, unde s-au întrunit revoluționarii poloni fugiți din țara lor după înfrângerea revoluției de la 1830. Acest discurs, ținut de un militar în misiune, a fost comunicat împăratului Nicolae, care a ordonat imediat întoarcerea lui în țară. Pentru a-i comunica ordinul împăratului, ambasadorul din Viena l-a chemat la dânsul, iar Bakunin s-a dus.

– Ce poftiți, excelență? întrebă Bakunin.

– Am primit ordin de la Majestatea Sa, ca să vă trimit imediat în Rusia.

– Dar ce s-a întâmplat acolo? A izbucnit vreo revoluție?! întrebă Bakunin.

– Cum? Ce revoluție? exclamă supărat ambasadorul... dar...

– Dacă n-a izbucnit revoluția, îl întrerupse Bakunin, atunci, excelență, cred că n-am pentru ce să mă întorc.

Iar Bakunin îl salută pe ambasadorul rus, lăsându-l înmărmurit de mirare.

Militarul rus în misiune a devenit un simplu refu-

at politic. Din acel moment, Bakunin, cu tot avântul temperamentului său, se aruncă în mișcarea revoluționară a Europei.

IN EXIL

DIN
AMINTIRILE
MELE

ISITITEL DE ESTROA
RALLIAN ȘI IGNAŢ SAMITCA. CRASOVA
1896.

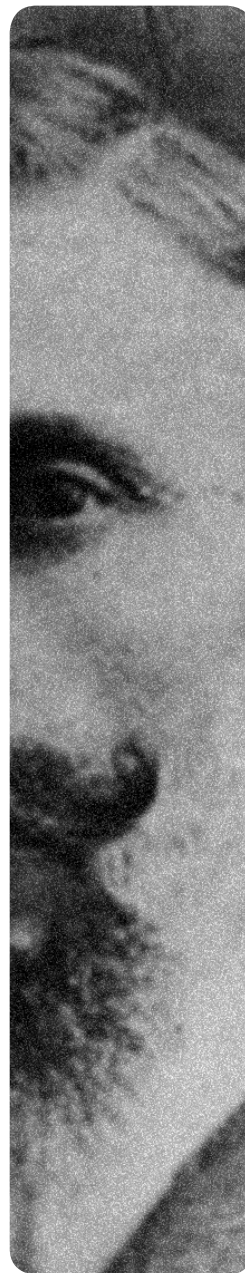
Coperta volumului „In Exil” (1896) de Z. Arbure

” În Rusia domnea Țarul cu zbirii săi și Comitetul executiv al partidului revoluționar. Propaganda prin scris și grai încetase, dând loc unei lupte fără seamăn între Țar, înconjurat de mii și mii de baionete, apărat de mii și mii de jandarmi și reprezentanții Comitetului revoluționar.

În această luptă groznică, Țarul și-a pierdut viața. Nu l-au putut scăpa nici jandarmii, nici șirurile dese de baionete! Iar pe tonul sumbru al acestei lupte, se clătinau cadavrele celor spânzurați.

Moarte pentru moarte, deveni lozinca desperaților!

Poveștile lui Neagu-Negulescu

Lucrările literare ale lui Luliu Neagu Negulescu au rămas pentru aproape un secol uitate, chiar și de către oamenii care se mândresc a fi urmași ai stângii autohtone. Probabil opera cea mai cunoscută a autorului rămâne *Arimania*, însă aceasta nu este decât o mică parte din totalul scrierilor sale publicate de-a lungul unei vieți de militant socialist-anarhist. Sigur, putem spune că este opera sa de bază, viziunea sa asupra cum ar putea arăta o societate a bune înțelegeri, însă grosul scrierilor sale îl reprezintă poveștile adunate și puse pe hârtie de-a lungul vieții, povești care descriu existența celor obidiți, a celor care sufereau cel mai mult sub pumnul opresiv al statului, cu toate instituțiile sale, sub apăsarea bisericii și sub exploatarea marilor deținători de capital.

Vocile și poveștile țăranilor, muncitorilor, precarilor, vagabonzilor, răzvrătiților, tuturor acestor categorii sociale, în mod normal ignorate sau romanțate de alți scriitori români, sunt înregistrate și redăte de Neagu-Negulescu într-o serie de reportaje și povestiri pe care autorul le-a cules în timp și pe care le-a publicat în diverse reviste anarhiste la care colabora, sau în volume separate.

Volumul *Povești de indignat adulții* își propune să facă efortul de a centraliza aceste zeci de povești și povestiri scurte, pentru a reda și completa imaginea acestor grupuri ignorate, dar și pentru a propune un exercițiu de reinterpretare a felului în care privim și gândim, din punct de vedere istoric și nu numai, realitatea societății românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

[scurt moment publicitar
și să ne amintim în ce
lume NU trăim.....]

[scurt moment publicitar
și să ne amintim în ce
lume trăim.....]

BROȘURI ÎN CURS DE APARIȚIE

24

Așa cum cărțile sunt proiectele noastre comune, așa și fiecare dintre noi poate avea câte un proiect personal. Și când zicem "fiecare dintre noi", nu ne referim numai la cei aflați în colectivul editorial...

Oricine este binevenit să ne trimită propriile texte sau traduceri, iar noi vom da o mână de ajutor pe partea de corectură și pe cea de design, acolo unde va fi nevoie și cazul.

CATEHISMUL REVOLUȚIONAR Mihail Bakunin

„Catehismul revoluționar este în primul rând preocupat de problemele imediate, practice ale revoluției. El a fost menit să schițeze pentru noii și viitorii membri ai 'Frăției Internaționale' (*organizație pentru care a fost conceput acest program – nota suplimentară*) atât principiile fundamentale ale libertății, cât și un program de acțiune. Catehismul revoluționar nu încearcă să imagineze societatea anarhistă perfectă – raiul anarhist”. Bakunin a avut în minte o societate în tranziție spre anarhism. Construirea unei societăți anarhiste desăvârșite este lucrarea generațiilor viitoare” (Sam Dolgoff)

Pentru cei care nu mai au răbdare până când vom scoate și traducerea integrală a textului, iată un fragment care ilustrează foarte bine tonul și viziunea pe care le putem găsi în „Catehismul” răzvrătitului Bakunin:

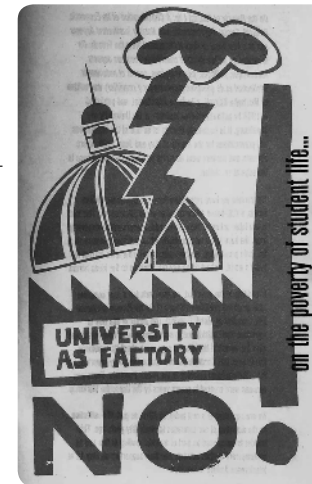
” Egalitatea nu implică ierarhizarea diferențelor individuale, nici faptul că indivizii trebuie să fie concepuți ca identici din punct de vedere fizic, moral sau mental. Diversitatea de capacități și de puteri – acele diferențe dintre rase, națiuni, sexe, vârste și persoane – departe de a fi un rău social constituie, dimpotrivă, bogăția umanității. Egalitatea economică și socială înseamnă egalizarea bunăstării personale...

DESPRE VIAȚA DE STUDENT ȘI CÂT DE CĂCAT E EA

25

Considerată în aspectele ei Economice, Intelectuale, Psihologice, Sexuale și Politice, împreună cu o modestă propunere pentru a scăpa de ea prin rezistență în special

Poster din perioada mai 68

este un text care a fost deja deturnat de două ori în interiorul frontierelor teritoriilor ocupate de către statul român: o dată în 2013, a doua oară acum câteva ore. Deturnare a unui text scris de Internaționala Situaționistă, în anul 1968, text important și motivant pentru ceea ce azi cunoaștem drept Mai 68, text care, aparent, ar fi o deturnare la rându-i. Fiecare a deturnat deturnarea spre a deturna contextul și realitatea în care s-a făcut deturnarea. Pentru că scopul principal al acestui text este acela de a face ceea ce e rușinos și mai de rușine, făcându-l public.

” Putem afirma cu destulă siguranță că studentul este în mod universal cea mai demnă de dispreț creatură din România, în afară de polițist, de politician și de preot. Însă motivele pentru care el este disprețuit sunt deseori motive false ce reflectă ideologia dominantă, pe când motivele pentru care este disprețuit în mod just, dintr-un punct de vedere revoluționar, rămân reprimite și ascunse. Partizanii falsei opoziții sunt conștienți de aceste lipsuri – lipsuri ce ei înșiși le au – însă ei își maschează disprețul printr-o admirație superioară față de studenți. Intelectualii impotenți întră în extaz când vine vorba de "mișcarea studenților", iar organizațiile birocratice în declin (de la partidele așa-numite "de stânga" sau "de opoziție" la organizațiile studentești) s-au întrecut cu gelozie în a-și manifesta "sprijinul moral și material". Vă vom arăta motivele din spatele acestei griji în ce privește studentul și modul în care ele pornesc din realitatea dominantă a capitalismului omniprezent. Ne vom folosi de acest text pentru a le denunța unul câte unul: suprimarea alienării (depersonalizării) urmează cu necesitate aceeași cale ca și alienarea.

DE CE SUNT ANARHISTĂ? Voltairine de Cleyre

”Deci prin contemplarea sculpturii sau a desenului, - o nemulțumire constantă față de pozițiile convenționale, subiecții convenționali, întrupări camuflate ale lașității artistice; dedesubt a existat întotdeauna cerința pentru libertate de mișcare, fertilitate a subiectului, ușurință și ne-rușine. Mai presus de toate, un dezgust pentru cercul restrâns, subordonat, prescris femeilor în viața cotidiană, fie în domeniul producției materiale, în aranjamentele domestice sau în munca educațională; sau în idealurile la înălțimea cărora sunt ținute de toate aceste ecrane în care se reflectă idealul; un sentiment amar și înflăcărat de nedreptate personală în această privință; o furie la adresa instituțiilor înființate de bărbați în mod fățiș pentru a păstra puritatea feminină, care de fapt lucrează la a-i face un copil, o păpușă iresponsabilă a unei creaturi în care urmează să aibă încredere în afara „casei ei de păpuși”. Un sentiment arzător de dezgust că o simplă formă legală ar trebui considerată drept sancțiune pentru toate bestialitățile; că o femeie nu ar trebui să aibă nici un drept să scape de asprimea unui soț sau, altfel, fără să atragă atenția, scandalul și disprețul societății. Că, în ciuda tuturor greutăților și torturilor, bărbații și femeile ar trebui să continue să se supună vechii comenzi israelite „Creșteți și vă înmulțiți”, doar pentru că au permisiunea societății de a face acest lucru, fără a ține cont de sclaviile la care urmează să fie supuse bietele creaturi ale pasiunilor lor.

Toate aceste sentimente, aceste simpatii intense față de suferință, aceste râvne pentru ceva sincer, cu scop, aceste năzuințe de rupere de vechile standarde, s-au învălmășit în ego, au produs un război șocant; ele au determinat punctul de cotitură pentru activitatea mentală; ele au cerut un răspuns – un răspuns care să le coordoneze pe toate, să le dea direcție, să fie cordonul de argint care trece prin această masă de controverse dezordonate, pe jumătate articulate, ale sufletului.

de Clifford Harper

LIBERTARI ȘI PACIFIȘTI DIN ROMÂNIA Eugen Relgis

După publicarea în broșură a articolului lui Vlad Brătuleanu, „Istoria anarhismului în România”, continuăm seria de texte dedicate istoriei uitate a anarhismului românesc cu un articol apărut inițial în spaniolă, în 1951, în revista *Cenit*, iar mai apoi în franceză, un an mai târziu. Intitulat „Libertaires et pacifistes de Roumanie”, textul a fost publicat în patru părți în revista pariziană *Contre-Courant* și îi aparține lui Eugen Relgis, unul dintre cei mai prolifici publiciști și scriitori de tendință libertară de la noi, militant pacifist și, de altfel, singurul contributor român la celebra *Encyclopédie anarchiste* a lui Sébastien Faure. Versiunea franceză a articolului a fost recent republicată în broșură de colectivul C.I.R.A. Marsilia.

Deși prezentarea alcătuită de Relgis este desigur de schematică, articolul are meritul de a fi, de fapt, primul text care abordează nemijlocit tema anarhismului românesc și care încercă să fixeze niște repere într-un teritoriu aproape cu totul necunoscut. Alături de

precursorii “vechii mișcări”, adică nihilistii fugari din Imperiul Rus sau revoluționarii bulgari care, asemeni poetului Hristo Botev, se refugiaseră la sfârșitul secolului al XIX-lea în România, unde și continuau activitatea militantă, Relgis îi evocă, printre alții, pe publicistul Panait Mușoiu, pe utopistul și militantul sindicalist Iuliu Neagu-Negulescu, pe “artistul tipograf” Joseph Ishill sau pe “esperantistul” Ion Ionescu-Căpățână. Panait Istrati va fi și el adăugat tabloului creionat de Relgis, opera și viața sa fiind, în opinia acestuia din urmă, traversate de un autentic spirit libertar, chiar dacă niciodată asumat ca atare. De remarcat și faptul că, prin includerea în expunere a “umanitarismului”, doctrină pacifistă la răspândirea căreia a lucrat întreaga sa viață, Eugen Relgis recunoștea în mod explicit și afinitatea acesteia cu principiile anti-autoritare ale anarhismului, ceea ce, până în acel moment, ezitase oarecum să facă. Dacă în 1922, în *Umanitarismul și Internaționala intelectu-*

alilor, Relgis asimila expeditiv anarhismul unei pure „negații a vieții”, la apariția „Libertaires et pacifistes de Roumanie”, deci trei decenii mai târziu, Relgis publica un mic eseu, „Umanismul libertar”, în care profesiunea de credință umanitaristă nu mai putea fi despărțită, de fapt, de cea anarhistă.

Scriitor ale cărui cărți fuseseră arse de nazisți, critic al societății burgheze și al capitalismului, în care văzuse germenii războiului perpetuu și ai „barbariei civilizației mașiniste”, Eugen Relgis va fi nevoit să părăsească definitiv țara în 1947, de această dată sub amenințarea noii puteri comuniste, astfel că articolul său despre anarhiștii români va fi scris și sub impresia a ceea ce se petrecea în România la acea vreme. Dincolo de necesara sa dimensiune documentară și rememorativă, simpla apariție în 1952 a micii istorii a anarhismului românesc constituie în sine un comentariu cât se poate de elocvent asupra realității istorice, sociale și politice postbelice, așa cum apărea ea prin ochii unuia care înfruntase, rând pe rând, toate chipurile puterii și toate ideologiile liberticide ale primei jumătăți de veac.

Alături de traducerea din franceză a textului des-

de Louis Moreau

pre anarhiștii români, am inclus în noua ediție o schiță bio-bibliografică dedicată lui Eugen Relgis și alcătuită de anarhistul spaniol Valdimiro Muñoz, micul eseu intitulat „Umanismul libertar” pe care l-am amintit deja și o traducere a articolului lui Relgis din *Enciclopedia anarhistă* (1934), „Umanitarismul”. În felul acesta, cei interesați de diferitele aspecte ale pătrunderii și răspândirii ideilor libertare în România vor putea afla mai multe despre istoria anarhismului la noi, dar și despre Eugen Relgis, despre ideile și viața sa în general.

OAMENII SUNT CAPABILI ȘI DE INTELIGENȚĂ

Gérard

Deoarece este un mijloc foarte eficient de manipulare, reducere și degradare a vieții, capitalismul trebuie abolit. Nu există niciun motiv de a crede că acesta va transcede în timp ce noi contribuim la buna sa funcționare. Este un sistem care ne transformă în instrumente și obiecte a căror supraviețuire este asigurată doar atâta timp cât ele sunt considerate utile, adică profitabile! Capitalismul va continua să vadă „vremuri bune” atâta vreme cât noi nu o să vedem alternativele pozitive reale la lanțurile pe care le pune asupra vieților noastre.

Va dăinui atâta timp cât considerăm „normal” sau „natural” să ascultăm și să ne supunem acestui sistem vicios care definește viața ca și pe ceva pe care trebuie câștigat. De fapt, noi deja avem viețile noastre!

Ceea ce va pune capăt capitalismului este capacitatea noastră pentru gândire conștientă. Uneori, obiceiurile de gândire care ne limitează pot fi slăbite. Conștiința noastră ne poate permite să luăm o anumită distanță, să observăm, să criticăm modul în care am fost făcuți să trăim, și apoi să punem la îndoială lucrurile care stau în calea realizării noastre de sine.

Acestea ne oferă posibilitatea să credem că a fi în viață nu implică în mod firesc sau necesar să acceptăm să fim folosiți pentru auto-distrugerea noastră sau pentru a ne călca în picioare unul pe celălalt. Ne oferă posibilitatea să înțelegem că ar fi mai bine să experimentăm relații sociale care nu ne obligă, a priori, să ne considerăm adversari și inamici ai tuturor celorlalți. Din acestea rezultă că este preferabil ca oamenii să se înțeleagă, să se ajute și să se protejeze reciproc, în loc să trăiască ca niște mașini sociale capabile să producă numai aberații, alienare, durere și distrugere.

DEJA APĂRUTE

30

BROȘURI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Murray Bookchin – Municipalismul libertar

Colin Ward – Anarhismul ca teorie a organizării

Cristian-Dan Grecu – Csipike – piticul comunist

Emma Goldman – Nu există Comunism în URSS

Vlad Brătuleanu – Anarhismul în România

BROȘURI ÎN LIMBA MAGHIARĂ

Murray Bookchin – Libertárius municipalizmus

BROȘURI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Cristian-Dan Grecu – Csipike – the Communist Pipsqueak

Vlad Brătuleanu – A Brief History of Anarchism in Romania

CĂRȚI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Iuliu Neagu-Negulescu - Arimania

B

P

a E

to

